

business plus

24-25

> reportaža

> intervju

> okrugli stol

business.hr

Petak 28/11/2008

Subota 29/11/2008

14 POSLOVNICA

Imex banka otvorila je samo ove godine četiri nove poslovne jedinice, kaže predsjednik Uprave Čedo Maletić

SNIMIO SAŠA ĆETKOVIĆ

Smanjenje stope obvezneerve i oslobođanje milijardi kn treba izdraviti. Nažalost, neće mjera stupiti na gu tek 10. prosinca

» Zabrinjava da ovo stanje na tržištu novca već predugo traje i da bi moglo znatno narušiti proces bankovne intermedijacije

» Po uvjetima na međunarodnom novčanom tržištu, te s obzirom na inozemni dug, smatram da politika nultog deficita nema alternative

Kreditna ograničenja sada treba ukinuti

INTERVJU: ČEDO MALETIĆ Predsjednik Uprave Imex banke, bivši centralni bankar, kaže da u Hrvatskoj više ne treba obuzdavati bankovne plasmane, kao što to čini HNB, već ih nositelji ekonomske politike trebaju poticati ako se želi izbjegći recesija i ostvariti gospodarski rast

Krizna situacija u kojoj se domaće gospodarstvo trenutačno bez sumnje nalazi, gdje smo s jedne strane suočeni sa smanjenom mogućnošću finansiranja realnog sektora te smanjenom inozemnom potražnjom za hrvatskim proizvodima a druge, stavljaju nas pred izazove na koje bi trebale koordinirano odgovoriti Vlada i HNB. Uz već navedene okolnosti, u 2009. godini Hrvatska treba servisirati znatna vanjska zaduženja. O stanju na domaćem bankarskom tržištu

i mogućim rješenjima gospodarskih problema razgovarali smo s Čedom Maletićem, predsjednikom Uprave Imex banke.

Koliko ste zadovoljni ovogodišnjim poslovanjem banke i što do kraja godine očekujete?

- U proteklih godinu dana svi ključni pokazatelji poslovanja banke pokazuju znatni rast. Izdvajam porast bilance banke za 39 posto, ukupnih prihoda 33 posto, štednje građana 30, depozita poslovnih subjekata

Pitanje je samo vremena kad će profunkcionirati novčani transmisijski mehanizam, čime će se olakšati refinanciranje na međunarodnom tržištu

ta 40, ukupnih kredita preko 40 posto i vrlo visok rast dobiti od 150 posto... Međutim, to su relativni pokazatelji pa je relativno i njihovo značenje. Smatram da Imex banka ima potencijala za daljnje unapređenje i poboljšanje poslovanja paćemo u tom pravcu i usredotočiti naše napore u budućnosti. Ove smo godine otvorili četiri nove poslovne jedinice pa ih sada naša poslovna mreža broji ukupno četrnaest i raspoređene su gotovo po svim regijama Hrvatske. U četvrtom kvartalu očekujem usporavanje rasta zbog međunarodne finansijske krize koja se u određenoj mjeri reflekira na naše klijente, građane i poslovne subjekte, kroz smanjenje njihovih poslovnih aktivnosti.

Spomenuli ste skorašnju dokapitalizaciju i neke druge mogućnosti dalnjeg širenja.

Kakav ritam ekspanzije pričeljkujete i kako ćete ga finansirati?

- U narednom četverogodišnjem razdoblju naša strateška odrednica je brži rast od rasta tržišta. Međutim, to je u dobroj mjeri determinirano regulatornim ograničenjima, kao što je administrativno ograničenje rasta plasmana ili potrebni kapitalni zahtjevi. Za financiranje rasta i širenje poslovne mreže nužna je odgovarajuća kapitalna podrška pa se zbog toga početkom iduće godine ide na dokapitalizaciju od 40 milijuna kuna privatnom emisijom unutar postojeće vlasničke strukture. Zbog povećanih kapitalnih zahtjeva, kao i zbog najava o njihovom dalnjem zaostrevanju, ritam i obujam ekspanzije u najvećoj mjeri ovisit će o raspoloživoj kapitalnoj podršci.

Želite li se pozicionirati kao banka malog i srednjeg poduzetništva? Jeste li smanjili plasman kredita građanstvu?

- Mi već jesmo banka malog i srednjeg poduzet-

ništva. Potkrepljujem to činjenicom da je od ukupno odobrenih kredita 80 posto plasirano pravnim osobama, uglavnom malom i srednjem poduzetništvu, dok je samo 20 posto plasirano stanovništvo. To nas čini bitno različitim od većine sudionika u bankovnom sustavu. Običavamo reći da smo banka po mjeri našeg malog i srednjeg poduzetnika jer ne tražimo da se poduzetnik prilagođi našim programima, već se mi prilagodavamo potrebama i mogućnostima naših klijenata. Dobro ste primijetili, smanjili smo kreditnu aktivnost prema

sektoru stanovništva jer nam je kvaliteta važnija od kvantitete.

Što je s pitanjem osobnog bankrota koji zazivaju sindikati, a čemu se banke, jasno, protive?

- Mislim da treba pozdraviti svaku inicijativu i akciju koja pomaže građanima preopterećenima dugovima da uredno servisiraju dugeve i odgovorno upravljaju imovinom i financijama. Institut osobnog bankrota predstavlja jedan od takvih instrumenata. Međutim, njegova se uloga pogrešno interpretira pa se stječe dojam da će se njime "preko noći" izbrisati postojeći du-

govi preopterećenih građana, čime se šalje kriva slika javnosti. Za uvođenje bankrota nužno je stvoriti potrebne preduvjete i obaviti neophodne pripreme. U protivnom, imat ćemo više štete nego koristi.

Kako vidite HNB-ovu politiku ograničenja kreditnih plasmana u poslovanju Vaše banke, kao i u okviru cje-lokupnog domaćeg bankarskog sustava? Postoje li tu mogućnosti za promjene, i kakve?

- Administrativno ograničenje rasta plasmana banaka nema smisla komentirati iz dva razloga. Prvi je da su se stubokom promi-

BANKA PODUZETNIKA
Čak 80 posto kredita
Imex banka odobrava
malim i srednjim tvrtka-
ma, otkriva Čedo Maletić

SNIMIO SAŠA ĆETKOVIĆ

REFORMA PLATNOG SUSTAVA

Fina ne treba konkurirati bankama

Kao voditelj reforme platnog sustava, kako danas vidite položaj Fine na domaćem finansijskom tržištu?

- Smatram da se Fina trebala profilirati kao specijalizirana institucija koja pruža određene finansijske usluge, u prvom redu ban-

kama, ali i ostalom finansijskom sektoru, uključujući gospodarstvo i javnu upravu: Nešto kao svojevrsna finansijska infrastruktura od koje bi svi imali koristi i uštade. Imala je sve potrebne pretpostavke i resurse.

Nikako se nije trebalo ići

u konkurenciju s bankama niti je pretvarati u isključivi servis države, a izjave kako će se Fina preoblikovati u banku još su više umanjivale te izgledje. Nova Uprava povlači ohrabrujuće poteze, ali postoji velika vjerojatnost da je vrijeme nepovratno izgubljeno.

sljednji iznosio 8,4 milijarde kuna. Koliki je daljnji prostor za intervencijske HNB-a i što priželjkujete da Vlada učini kako bi se održala likvidnost sustava, spriječilo usporavanje gospodarstva i smanjile blokade računa poduzeća? Kako gledate na najavu nultog deficitu u 2009. godini?

- Izrazito i neuobičajeno visoke cijene na tržištu novca u protekla dva mjeseca rezultat su smanjene likvidnosti sustava i znatno usporenog multiplikatora. Tome je pogodovalo povlačenje štednje i depozita, isključivanje gotovine iz osnovice održavanja obvezne pričuve banaka te naposljetku devizna aukcija - što je išlo prema smanjenju likvidnosti sustava.

Na drugoj strani, oslobođanje granične obvezne pričuve i izdašnje obrnutih repo aukcije nisu uspjeli, niti su mogle nadomjestiti povučenu likvidnost. Posljednju mjeru smanjenja stope obvezne pričuve i oslobođanja 8,4 milijardi kuna svakako treba pozdraviti. Bilo je već krajnje vrijeme. Nažalost, ta će mjera stupiti na snagu tek 10. prosinca, pa do tada i nadalje možemo očekivati isti scenarij na tržištu novca.

Zabrinjava da ovo stanje na tržištu novca već predugo traje i da bi moglo znatno narušiti proces intermedijacije. Mišljenja sam da pod svaku cijenu treba izbjegći credit crunch i njegove posljedice.

U trenutačnim uvjetima na međunarodnom finansijskom tržištu, te s obzirom na visoku razinu inozemne zaduženosti zemlje, smatram da politika nultog deficitu trenutačno nema

alternativu. Bilo bi dobro kada bi se moglo zadržati investicijske projekte i javne radove, čime bi se dao određeni poticaj gospodarstvu, a na uštrbu drugih neproduktivnih troškova na rashodnoj strani državnog proračuna.

Kad će nestati nepovjerenje među domaćim bankama?

- Mislim da nema nepovjerenja među domaćim bankama niti ga je bilo. Međusobnog nepovjerenja bilo je među bankama na nekim inozemnim tržištima, jer se nije znalo koliko je koja banka izložena gubicima s osnove ulaganja u problematične kredite i izvedenice, tj. kolike su cijene dubioze. Ali to je uspješno riješeno brzim intervencijama njihovih vlada i središnjih banaka kroz davanje dodatnih garancija za međubankovno kreditiranje, kapitalnim jačanjem i omogućavanjem lakšeg povlačenja likvidnosti od središnjih banaka. Nakon toga, njihova kamatna stopa na međubankovne pozajmice spustila se na prihvatljive razine i sada se kreće između četiri i pet posto.

Visoka kamatna stopa na međubankovne pozajmice u Hrvatskoj nije rezultat nepovjerenja među bankama, jer naše banke nisu izložene tim problematičnim plasmanima i ulaganjima, nego smanjenjem opće razine likvidnosti. Nadam se da će i to biti riješeno početkom primjene odluke o smanjenju stope obvezne pričuve sa 17 na 14 posto. Država u 2009. godini ima velike obveze u plaćanju vanjskog duga, a Moody's je snizio kreditni rejting državnih kunskih i deviznih

obveznica. Koliko će nam to otežati refinanciranje tih obveza?

- Snižavanje kreditnog rejtinga poskupljuje refinanciranje, a trenutačni uvjeti na međunarodnom finansijskom tržištu dovode u pitanje i samu mogućnost refinanciranja. Odatle najave da će se država možda refinancirati na domaćem tržištu. Odgovore ćemo vjerojatno uskoro saznati iz računa financiranja prijedloga državnog proračuna. Nadam se da će se u provođenju tih operacija voditi računa da se s finansijskog tržišta ne istisne sektor gospodarstva.

S druge strane, ohrabruju potezi najvažnijih stranih središnjih banaka koje su spustile svoje referentne kamatne stope na povijesno niske razine, sa spremnošću daljnog spuštanja, i koje su trenutno niže nego što su bile u uvjetima jeftinog novca od prije nekoliko godina. Pitanje je samo vremena kada će profunkcionirati novčani transmisiji mechanizam, čime će se olakšati refinanciranje na međunarodnom tržištu.

Hrvatske bi se banke u stranom vlasništvu ulaskom u EU mogle naći u situaciji da izgube pravnu osobnost. Kako će to promjeniti situaciju na domaćem bankarskom tržištu, i kako bi se onda mogla promjeniti regulativa?

- Odluke o pretvarjanju banaka kćeri u podružnice strateške su naravi i uvijek su i isključivo determinirane odnosom koristi i troškova. Prema iskustvu dva načina novih članica EU, ta se mogućnost nije u znatoj mjeri koristila, ali je pitanje što će se dogadati u

budućnosti, pa tako i u Hrvatskoj.

Očito su koristi zadržavanja pravne osobnosti, domaćeg brenda i upravljačkih struktura još uvijek više nego uštade od pripajanja i racionalizacije poslovanja. Ta će mogućnost zasigurno otvoriti daljnja pitanja supervizije, osiguranja štednih uloga, potencijalnog odljeva uloženog kapitala, provođenja centralnobankarskih operacija i slično. Koliki je realni utjecaj krize globalnog finansijskog sustava na hrvatski realni sektor, i što nam treba da kriju prevladamo?

- Hrvatsko gospodarstvo i finansijski sektor već su odavno dio globalnog sustava i nema nikakve dileme hoćemo li biti pogođeni ovom krizom. Pitanje je samo koliko. Postoje dva kanala utjecaja. Prvi je kroz smanjenju mogućnost financiranja realnog sektora, bilo izravno u inozemstvu ili posredstvom banaka kćeri, plus domaće razvojne banke. Drugi kanal utjecaja krize ogleda se kroz smanjenu inozemnu potražnju proizvoda i usluga naših poduzeća.

Da bi se lakše prevladala ova kriza, nužna je koordinacija svih nositelja ekonomskih politika i uskladjeni paket poticajnih mjera prema gospodarstvu. Bilo bi izvrsno kada bi se u ovim teškim vremenima predstavio određeni program pomoći gospodarstvu, svojevrsni paket mjera, kako to već čine i druge zemlje u okruženju. Možda to bude rezultat formiranja tima ekonomskih savjetnika Vlade koji je upravo u tijeku.

Josip Jagić
josip.jagic@business.hr

jenile gospodarske i finansijske okolnosti od vremena uvođenja ove mjere do danas, pa sada više ne treba obuzdavati plasmane, već ih nositelji ekonomskih politika trebaju poticati ako se želi izbjegći recesija i ostvariti gospodarski rast. U više sam navrata javno komentirao utjecaj te mjere na poslovanje naše banke i jednakost tržišne utakmice među bankama i finansijskim grupama, a da namjerno nisam ulazio u njezinu učinkovitost i svrhovitost. Nema smisla ponavljati se.

HNB je povukao više poteza za oslobođanje likvidnosti u sustav, s tim da je po-